

Székely Udvarhely

Csik-, Háromszék-, Marosföld- és Udvarhelyvármegyék székely érdekeit védő politikai ujság.

Előfizetési ára: egész évre 50 leu, fél évre 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyes szám 1 leu.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyílt-tér soronként 3 leu.

A szerkesztésért felelős:
Ebert András
Kiadja: A lapkiadó-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Odorheiu (Székelyudvar-
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31 sz.
Megjelen minden vasárnap.

Román-Magyar personal unió

— Beszélgetés Lovászy Mártonnal. —

Lovászy Márton a volt füg-
getlenségi párt Justh frakciójá-
nak egyik fővezére, ki jelenleg
Bécsben tartózkodik és a „Jövő“-t
szerkeszti, a minap Nagyvára-
don volt, ahol vele hosszasa-
ban elbeszélgethettünk.

Lovászy egyéniségét ismerjük.
Meg nem alkuvó, szilárd jellemű
és mindenkor a jövőbe látó ko-
moly politikus, kit nemzetiségi
programja miatt hazaárulással
vádoltak. Magyarország földara-
bolása és a bekövetkezett ese-
mények megmutatták, hogy nem
a 100,000 holdas grófoknak és
egyházfőknek volt igazuk, ha-
nem Lovászynek s néhány elv-
barátjának. Az érdekes beszél-
getésből a „Székely-Udvarhely“
olvasóival néhány részletet köz-
lünk.

— A mostani magyar rezsim —
mondotta Lovászy — a tiszti kül-
nitimények szuronyaira, terrorjára
támaszkodik. A magyar nép undor-
ral fordul el tőlük, de egyelőre te-
hetetlen vele szemben. Már kezdik
ugyan a magyar parlamentben is
támadni. Giesswein pl. éles bírálat-
ban részesítette, de ez mind csak
előjáték. Hamarosan meg kell buk-
jék és helyet adni egy demokratikus
kormánynak, amely egyesegyedül
foghat a konszolidáció munkájához.

— Ami most Magyarországon tör-
ténik, az minden komoly és tisztes-
séges magyar embernek arcába ker-
geti a vért. Ha hamarosan nem áll
be változás, még szomorubb sors
vár szegény hazánkra.

— A külföldi lapok foglalkoznak
a román-magyar personal unió esz-
méjével is. A jelenlegi miniszterel-
nök gr. Bethlen István, ki erdélyi
ember, ugyilátszik nem zárkózik el
e gondolattól. De a minap egy zü-
richi lap leleplezte gr. Bethlent, hogy
tulajdonképen Károly királynak hű-
séges embere. A politikában a két-
színűsködés — különösen most —

nagyon veszedelmes és így e kér-
désben egyelőre tisztán nem lát-
hatni.

— A román-magyar personal-unió
különösen az erdélyi magyarságnak
volna fölőtte kíváncsú, a két ország
szorosabb gazdasági összeköttetése
is nagy horderejű volna, de addig,
amíg egy Horthy tartja kezében a
kormányrudat, amíg a tiszti kül-
nitimények garázdálkodnak és száz-
ezrek színlődnék ártatlanul a külön-
böző internált táborokban, amíg bü-
ntetlenül lehet számtalan emberrel a
Dunát etetni... addig erről a kér-
désről komolyan beszélni nem lehet,
mert ezzel a kormánnyal ki is állna
szóba?...

— Önök mindenesetre — kik a
megértést hirdetik a román és ma-
gyar között — e gondolatnak elő-
harcosai lehetnek és megbecsülhe-
tellen szolgálatot tesznek e két nem-
zet lelki kibéküléséhez.

Megindultan búcsúztunk el
egymástól. Lovászy visszament
Bécsbe, számkivetése helyére,
hogy harcoljon azok ellen, akik
a magyaroknak legnagyobb el-
lenségei.

— **Jelentkezés a felső leány
kereskedelmibe!** A tervbe vett
székelyudvarhelyi állami felső leány-
kereskedelmi iskola megnyitása ér-
dekében, felhívjuk úgy a helybeli, mint
a vidéki érdekelteket, hogy akik a
folyó évi szeptember havában meg-
nyitható első évfolyamra belépni
ohajtának, **e hó végéig** Székely-
udvarhelyt, az állami középiskolában
(főreáliskola épülete) személyesen
vagy megbízott, esetleg levelező lap
utján is jelentkezzenek. E jelentkezés-
nek most tisztán tájékoztató célja
van és a felsőbb hatóságoknak infor-
málására szolgál s így ebből kifolyó-
lag semmi kötelezettség nem szár-
mazik egyik félre sem. Az új intézettel
kapcsolatosan internátus (bennlakás)
is van tervbe véve s így a Székely-
föld bármely részéről lehet jelent-
kezni.

Az egységes állami népoktatás.

Az emberek nagy többsége előtt,
sohasem volt rokonszenves az ál-
lami népoktatás, épen úgy nem, mint
más állami intézmény, de azért an-
nak hasznát, nagy előnyeit, mindig
szívesen élvezték. Ma sem más a
helyzet, s így természetesen, a tani-
tóiáron kívül álló egyének egy ré-
sze csak elítéli azt, aki az állami
népoktatást favorizálja.

S ha ezen tételnek fejtegetésére
mégis vállalkozom, fészem azt azon
nagy érdekből, mely fűződik a jó
népoktatás megteremtéséhez és a
tanítóiáron existenciális helyzetének
biztosításához.

Az állami iskolákkal szemben kez-
detből fogva táplált ellenszenv és
idegenkedés, természetesen mindig
a tudatlanságból, félrevezetésből
és a beszélő faktorok bebeszélései-
ből származott.

Nagyon jól tudjuk, hogy az álla-
mok alakulásától kezdve, csaknem
ezer esztendeig, a falu irástudói és
vezetésre hivatott egyénei csak a
papok voltak, s így az iskolákat is
az ő vezetésükre bízák, ők pedig
azokban a tanítást mindig a saját
egyházuk érdekszolgálatába állítot-
ták, azaz egyházuk veteményes kert-
jének tekintették, s ezen tradíciókból
annak tekintik ma is.

*E veteményes kertjeiket azonban
mindig csak úgy gondozták, hogy
annak hasznát leszedték, de a ha-
szon előállításának költségeivel nem
sokat törődtek, s csak úgy törődnek
ma is.*

Ami anyagi erő az egyházak ke-
zében oktatásiügyre fordítható volt,
azt feltétlenül a középiskola és né-
minemű felsőbb oktatás, főleg pap-
képzés emésztette fel; a népoktatás
maradt állandóan a koldussoron,
rendezetlenül, ellátatlanul.

Amilyen volt az ellátás, olyan volt
a kántor, vagy mester ur tanítói tel-
jesítménye is; az első hótól az első
pitypalaty szőig tanított annyi gyer-
meket, amennyinek tetszett iskolába
járni egyszer-másszor. Tudtak is any-
nyit, amennyit egymástól eltanulhat-
tak, mert a kántor urnak egyházi
funkciókra kellett járni, ha ennek vége
volt, a gazdasága után kellett néznie,
hogy megélhessen s ha még valami
idő maradt a délelőttől, vagy délu-
tánból, azt a katekhizmus kikérdező-
sére, vagy egyik-másik olvasásának
meghallgatására, írásának megnéző-
sére kellett fordítsa. Ennyiből állott
a nagy faluk egyetlen mester-tani-
tójának, azaz kántor-tanítójának ta-
nítói ténykedése...

A népoktatással saját érdekük-
ben nem sokat törődtek sem a feü-
dális nagy birtokosok, sem a velük
egy kasztba élő autonómiák birtoko-

sai, mert a tudatlan népet csak így
tudták hatalmukba hajtani és állan-
dóan ott is tartani, saját céljaikra,
vagyon helyzetük építésére, kevés
munkabér ellenében kihasználni. Mi
sem természetesebb, hogy aki ez el-
len felmerre emelni szavát és olyan
iskolai fenntartást javasolt, amelyik
az egyházon kívül áll és a nép szá-
mára a kultura kincseit intenzíve és
általános emberi szempontból nyújtja:
minden ráható eszközzel szándékát
től és elveitől való eltérésre kény-
szerítették, s ha kellett, üldözőbe is
vették, s nem egy helyen ezzel pró-
bálkoznak ma is...

Az elfogult és önös érdekeiktől
tovább látni nem tudó emberek ezt
megtehetik ma, de a nagy többség,
akik a népek életében nem akarják
a fejlődést letörni, már csak köteles-
ségszerűleg híveik az egyházi iskolák
fenntartásának abban a formájában,
mint azt láthatjuk, hogy csak erő-
szakolva vergődtek és az ott mű-
ködő tanítószemélyzetet éhezettetik.

Igenis, jogosultsága van az auto-
nomia iskoláinak mindazon helysé-
gekben, akár egyházközség, akár po-
litikai község tartsa azokat fenn, ahol
liberális iskolaszervezetet, fejlődés
képes népoktatást és a tanítósze-
mélyzetnek legalább az állami tani-
tókéval egyenlő mértékű ellátást és
jövő megélhetést tudnak biztosítani.

De hol állanak ettől az autonóm
szervezetek, az egyházak? Hiszen az
egyházi törvények és szabályok által
annyira körül vannak bástyázva az
egyházak vezetőinek feltétlen jogai
mindenben és minden fokon, hogy
oda más szempont, mint amelyik
csak tisztán az egyház érdekeit építi,
a lábát soha be nem teheti.

Érthető tehát, hogy miért küzde-
nek most is még, amikor már ugy-
szólva csak az elvek maradtak meg,
reális alap nélkül, de ez nekik nem
számos, fő az, hogy az egyháznak is-
kolája legyen. Pedig, akik csak az
elvekért küzdenek, de az elvek va-
lósításának gazdasági oldalával egy-
általában nem számolnak: szívárvány
ideákért futnak, amely után való
törtetés végeredményében is nagy
csalódással és teljes összeomlással
végződik.

Ha azonban csak maguk az ideák
dőlnek romhalmazzra, s így ezek
nyomán pusztán a fájdalmas érzések
maradnának, még elviselhető lenne,
de ott vannak a személyi existenciák
pusztulásai is, amelyekért valakinek
nagy felelősséggel kellene tartozzék.
Az autonómiák várgyűrűjében azon-
ban sohasem volt, akit felelősségre
lehetett volna vonni, mert ezek elől
mindig volt és lesz is kitérésre al-
kalom és ok.

Bármilyen szépen fest is az elvi autonomia, anyagi támasz nélkül csak fixa idea, mert minden állami, községi és egyházi szervezkedés és szervezet céljainak állandó jellegű biztosítása végett csak az adózó polgárságra kell támaszkodni, már pedig az állami és községi élet a polgárság adózó képességét a roskadásig igénybevette és veszi nap-nap után úgy direkt, mint indirekt uton.

Szemeinkkel látjuk, hogy úgy a gazdalközönség, mint az iparos és kereskedő polgárság kereső képessége a sokféle bonyolult gazdasági viszonylat miatt teljesen lehetetlen helyzetbe jutott, egyik a másikat s mindenik a tisztviselői osztályt ma-holnap teljesen felemészti.

Ezek számbavétele után, tudva az autonom testületek alapvagyonainak jelentékeny megcsorbulását (hadikölcsön, földreform stb.) *ha valaki még most is az ő iskoláinak állandó, tehát, örökéletű fenntartására gondol: az biztosan nem ismeri a való életet*, s annak annyira megnehezített terheit s teljes bizonyossággal rohan céljai megvalósíthatatlanságai felé.

Ilyen előző ismertetéseim mellett, joggal kérdezhetik kartársaim s rajtunk kívül álló egyének is: miképpen egyeztethetem össze ezt, az előbbi időkben hangoztatott elveimmel? Válaszom az, hogy ma is hiva vagyok az autonomia kiépítésének, de csak feltétlenül biztos anyagi alapokon és teljes liberális szellemben. A feltétlenül és minden viszonylatban meglevő anyagi helyzet megélhetést ad a népoktatásnak, a liberális szellem pedig mentesíti az iskolát a pártikuláris érdekszolgálat alól, s így nem tétetik különbség az emberek között sem faji, sem vallási tekintetben; érdekbeli előnyt csak az nyerhet, aki szorgalma és munkája révén erre magát érdemessé tette.

Mindaddig pedig, amíg ezen feltételek a népoktatás terén és azok munkásai érdekében valóra nem válnak, kézenfekvő dokumentumokkal nem igazoltatnak, csak, mint ohajtást szemléltethetjük, de sem magunkat, sem a munkakörünkbe eső népoktatást ezen lehetetlen helyzetet teremtő ideáknak alá nem rendelhetjük: hanem csatlakozunk és építő munkásaiul szegődünk annak az iskolafenntartónak, amelyik erre a célra megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezik és az egész vonalon liberális népoktatást tud teremteni.

Nem én találtam ki s nem is én mondom, de minden elfogulatlanul gondolkodó fő ugyanezt állítja, hogy *ma nincs más szerv erre, mint egyedül csak az állam.*

Hogy ma itt ez nem magyar állam, hanem az elvesztett háború után a román állam, ez olyan politikai jelenség, melybe beleavatkozni nem akarok, de nem is szabad.

Feladatom tisztán a tények konstataciója, mely szerint az állam erős elhatározással van, hogy jelentékeny áldozatok árán, de jó népoktatást akar minden nyelvű és vallású polgárai számára. Meggyőződéssel hirdetik vezérpolitikussai, hogy a nép számára számbavehető kulturát csak az állam tud teremteni s evégett a kulturára szánt anyagi erejét az állam, csak az állami népokiskolák és népoktatás kiépítésére fordítja. A népoktatást állami feladatnak ismeri s így nem kényszerít egyetlen autonom szervezetet sem ennek vállalására, hanem biztosítja iskolafenntartói jogosultságát, de nem segíti.

A vallásügy építésének fontosságát az autonom szervezetek hatáskörébe valónak tartja s épen ezért állami segítséggel, kongruálval is támogatja.

A lezajlott nagy viharok után, számbavéve politikai helyzetünket, még azt látjuk, hogy ahol a magyarság tömören él, vagy számottevő százalékban együtt él: magyarnyelvű állami iskolák tartatnak fenn. Így hát nekünk ezekben kell elhelyezkedésünket keressük s ezek fenntartása mellett kell álláspontot foglaljunk egyrészt, hogy a rendelkezésre bocsátott anyagi eszközökkel jó népoktatást teremtsünk, másrészt, hogy existenciális helyzetünket biztosítsuk.

Ma, amidőn mi, állami tanítók ugyanazon keretek között tanítjuk és taníthatjuk magyar növendékeinket, mint bármelyik autonomia birtokosai: teljesen idejét mult dolog jelszavakra gondolni és sovinizmustól fűtött idákra építeni népoktatásunkat és azok munkásai jövő megélhetését.

Akik bármi tekintetben is eredményt vélnek elérhetni, álljanak ki a politikai porondra, menjenek be az országgyűlésbe és ott nyilts, okos és elfogadható argumentumokkal vivjanak ki egy, vagy más tekintetben eredményeket s ne repatriáltassák magukat, mert ez a dolognak a könnyebb fele.

A tanítóikar dolgozni akar és tud is tenni minden kulturális és gazdasági téren, de ne akarjanak véle helyzetet teremteni, mert ő nem lehet politikai tényező, amiképpen eddig sem volt az. Épen azért nem állhat két örlő malomkö közé eszköznek s nem engedheti a népoktatást sem erre a célra felhasználni, ki-sérleti alanyul tekinteni, mert annak hátramaradása, összeomlása a késő utókorban is csak ő reá fog odiumképen visszazállani. Már ma is beállítják a mi várakozásbeli időnkben töltött felekezeti iskolai tanítói működésünkről, hogy az igen kevés eredményű volt.

Az elmondott tények mindenesetre arra sarkalnak bennünket, hogy érezzük azt a nagy felelősséget, mely eredmény, vagy eredménytelenség tekintetében reánk hárul; vegyük számba anyagi ellátásunk biztosított-ságát is, hogy egy nagy, az államgépezetét mozgató tisztviselőikarba kapcsolódva nézhetünk-e biztosabb jelen és jövő elé, vagy az autonom felekezetek tudják-e mindkettőt jobban biztosítani. A népokiskolai oktatás minden viszonylatokban az emberi művelődés alapkövetéit kell az érdekelt lakosság számára nyújtssa, ha ezt a kötelességet oly módon és mértékben teljesíti, hogy az ellen sem faji, sem vallási tekintetben, sem eredmény szempontjából kifogás nem lehet: úgy hivatását betöltötte.

Én, ezidő szerint, egyedül az államot látom ezen haladó népoktatás fenntartására képesnek, s így a mellett is foglalok állást, hogy az állam által alkotott keretek között és az általa szervezett iskoláknál igyekezzünk népoktatásunkat minden fázisában kiépíteni s **indítsuk be az alkotó munkát, népünk javára.**

Gyerkés Mihály
igazgató-tanító.

Dolgozni és takarékoskodni!

Mind a kettőhöz ért a mi székely népiünk. Hol is volna a székelység, ha századok folyamán a komoly, ki-tartó munkát meg nem szokja és a mindenben való takarékoskodás egyik kikristályosodott életelve nem lett volna! ? . . .

Mégis szóvá kell tegyük ez alkalommal és különösen ki kell emel-jük a takarékoskodást.

Az az u. n. olcsósági hullám, amely-et hónapokkal azelőtt Amerikából jeleztek, eljött a Székelyföldre is. Nálunk azonban egészen más következménye van. Olcsó lett a hús, to-jás, sajt, turó, szóval azok a legelső-rangu élelmicikkek, amelyekben a Székelyföld bővelkedik. Az ipari cik-kek árai még tartják magukat, de egyidő óta e téren is óriási áresé-sek voltak és még nagyobbakra van kilátás.

Ilyen körülmények között nálunk ez az „olcsósági hullám” tökélete-sen fölborított mindent. Gazdáink termékeikért olyan árat kapnak, amely nem áll arányban a termelési költségekkel és különösen nem az ipari cikkek még mindig túl magas áráival. Iparosaink, kereskedőink hasonló képen beszerezték a drágább anya-got, amiből potom olcsóság egyha-mar nem lehet. Tisztviselőink — mint hirlík — máris kevesebb fize-tést kaptak és így az olcsó hus stb. mellett bőségről cseppet sem álma-dozhatnak.

Ez a bizonytalan helyzet még tar-tani fog egyideig, amíg a „kinálat” és „kereslet” önönmagától meg nem szüntet bizonyos visszasságokat és megóv egész társadalmi osztályokat a tönkrejuttatástól. Ezt az időpontot azonban ki kell várni, ugyszólván ki kell bőjtőlni.

Ha társadalmunk e téren annyira fegyelmeztet és öntudatos volna, mint az angol vagy francia társada-lom, hamarosan lehetne e dolgon segíteni s ezt az olcsósági hullámot olyan cikkekre is rálehetne irányítani, amelyek árait makacsul tartják és tudni sem akarnak holmi olcsóbb-ságról.

Székelyudvarhelyen és a Székely-földön általában pl. 1 lt. asztali bor 14—18 leu, 1 lt. pálinka 20—28 leu stb. Ezek a nagy árak nem állanak arányban az elsőrendű élelmi cikkek áráival. De amíg fölös számban akad-nak, akik 1 lt. bórért nem sajnál-ják kiadni a 18 leut, a bortermelő még mindig talál vevőkre. Mihelyt megcsappanna a „kereslet”, növe-kednék a „kinálat” és zuhanna az ár lefelé.

Az angolok és franciák többször megmutatták, hogy egységes állás-foglalásukkal, sokszor kifejezett boj-kojtjukkal leszorították a cikkek árait. Erre a mi székely népiünk is képes volna.

Takarékoskodni kellene mindenben. A megfogyatkozott „kereslet” növelné minden téren a „kinálatot” és elér-nők azt, hogy ne csak az elsőrendű élelmicikkek legyenek olcsóbbak, ha-nem az ipari és kereskedelmi cik-kek is.

Az az elégedetlenség, amely szé-kely gazdáink között uralkodik, min-denesetre indokolt, ha tekintetbe vesszük, hogy eddigelé lényegesen csak az állatárak estek. Ezt az átme-neti időt az fogja minden nagyobb anyagi veszteség nélkül átuszni, aki kitartoán munkálkodva, tartózkodik minden felesleges kiadástól.

Figyelő.

SPORT.

Kombinált diákcsoport — Városi csapat 2 : 1

A székelyudvarhelyi — pünköszt másodnap — mérkőzés lefolyása a következő:

Pont 1/2 5 órakor a bíró sipjelzé-sére felállnak a csapatok, s megin-dul a játék. A városi csapat (vörös dressz) kezd. Nyomban már az első percekben lefut a diákok csapata (fehér dressz) s egy, a kapufáról visszapatant labdából *Katona* meg-szerzi az első goalt. (4 perc.) Ezután a játék továbbra is a vörösek előtt folyik, míg *Darvas* hatalmas rugása által meg nem fordul a szerencse. Izgalmas percek következnek, mert *Egyed* és *Binder* folytonosan ostromolják a fehérek kapuját, de ered-ménytelenül, mert *Löbl* kifogástalan helyezkedésével mindent ment. — Offseid rugásból a labda *Ádámhoz* kerül, aki *Kelemennel* és *Némethel* összejátszva, leviszi a kapuig, ott beadja s ebből *Kelemen* megszerzi a második, a győztes goalt.

Amilyen simán és finoman ment a játék eddig, épolyan durva lesz ezután. A határdobások és szabadrugá-sok egymásután következnek, a bukfen-

cezések számtalanok. A vörösek állan-dóan hevesen támadnak, de *Barkóczy*, *Lootz*, *Fosztó* erővel munkáján meg-törlik minden.

A 10-ik perctől kezdve a diákok az egész félidőt 10 emberrel játsszák végig. Ez meg is látszik, mert a jobb-szél állandó védelemben kénytelen menni. Most a labda a vörösekhez kerül, a csatársor lefut és a labdát *Binder* a balszélről a kapuba küldi s ezzel megszerzi a vörösek egyet-len goalját. — *Félidő 2 : 1.*

Amilyen változatosan folyt a já-ték az első félidőben, ép olyan szí-nezetlenül indul a másodikban. — Állandóan a pálya közepén a labda. Ha a fehérek futnak le, megtörlik a támadás *Darvas* kitűnő védelmében, a vörösek pedig a *Lootz*, *Fosztó* hát-védpár szereli le biztosan.

Mindkét fél igyekszik a 30-ik perc-től kezdve teljes erejéből játszani, különösen a diákcsoport teremt ne-hány veszélyes helyzetet a vörösek kapuja előtt, de eredménytelenül. A 40 ik percben veszélyes helyzet a

fehérek kapuja előtt; *Egyed* 5 méterről lő, de a kapufáról pattan vissza a labda. Sok határdobás után a mérkőzés véget ér.

Feltűnő jól játszott a vörösek balhátvédje: *Darvas*, aki kitűnő kapcsolásaival, hatalmas rugásaival és fair játékával nemcsak a közönség tetszését nyerte meg, hanem egy pár biztosnak látszó goaltól is megmentette a városi csapatot. A városi csapatból a belső csatárok, a diákok csapatából a közvetlen védelem nyújtott kiválót.

Adiákok csapata várakozáson felelő ügyes, fürgé játékával szerezte meg a győzelmet, bár — néha érdeemtelenül — szándékos durvaságokkal találkozott.

Z. *Sebess* József tornatanár erélyes, pártatlan bíró volt, aki szigorúan és igazságosan ítél.

Reméljük, hogy a közönség hozzá nem értő része a következő mérkőzéseken, szükségtelen és laikus közbeszólásaival nem fogja zavarni a játék vezetését.

A **revans-mérkőzést**, mely remélhetőleg durvaságoktól mentes lesz, **ma vasárnap délután 4–7 óra**kor fogják megtartani, bizonyára nagy érdeklődés mellett.

HIREK.

— **Munkaszünetes ünnep** lesz holnap (hétfőn) egész nap. Az államrendőrség rendelete értelmében az üzletek bezárva tartandók, kivéve a mézárászékeket, melyek d. e. 10 órakor zárandók. A vendéglők és kocsma pedig csak a mise ideje alatt maradnak zárva, különben egész nap nyitva tarthatók. Minden háztulajdonos köteles a román nemzeti lobogót reggeltől estig kitűzve tartani. — Az ünnepély holnap (hétfőn) reggel 10 órakor a piactéren felállítandó oltárnál tartandó ünnepi misével és beszéddel veszi kezdetét. Ezután következik a helyőrség diszfelvonulása és a hatóságok tisztelgése a vármegye Prefektusánál. D. u. 3 órakor a vármegyeház dísztermében iskolai ünnepély lesz. Este 9 óráklyásmenet és a műsoros estély. A hatóság felkéri a közönséget, hogy a fáklyásmenet idejére ablakait kivilágítani sziveskedjék. A kik személyre szóló meghívót tévedésből nem kaptak ezuton tekintsek meghívottaknak magukat.

— **Műsoros estély.** E hó 23-án este 9 órakor Székelyudvarhelyt, a vármegyeház dísztermében nagyszabású jótékonycélu műsoros estélyt rendeznek, amelyre a vármegye és város közönségét ezuton is meghívja a vármegye prefekturája. A műsor nyolc pontból áll: 1. Király Himnusz. 2. Ünnepi beszéd. Román és magyar nyelven tartja Nistor J. tanfelügyelő. 3. Szavaltat. Mocan fhgy. 4. Hegedű zongorakísérettel előadják: *Gensthaler* Hilda k. a. és *Botez* fhgy. 5. „Poemul Unirei”. Szereplők: *Micu* Viktorné urnő, *Georgescu* Elena, *Teodorescu* Mária, *Mora* Valeria, *Crăciun* Aurelia kisasszonyok és *Starikovici* fhgy. 6. Fr. Schubert: Quartett, előadják: Dr *Pelcz*er, Dr *Filó*, Dr *Voszka* és *Bányai*. 7. Élet a lővészárookban. (Élőkép) Bemutatja a csendőrség tagjaival *Petcu* csendőrfőhadnagy. 8. Induló. Műsor után tánc következik. Szünetek alatt tombola, konfetti, szerpentin stb. Finom ételek és italok lesznek a jól előkészített büffében. A zenét Kónya Jancsi első zenekara szolgáltatja. Jegyek előre válthatók Ládáynál és Z. Szé-

Zenét tanulók figyelmébe.

Hirt adtunk már arról, hogy a megalakult Filharmonikus Társasággal kapcsolatban zenekonzervatorium létesítése is tervbe van véve Székelyudvarhelyt. Ma már konkrét formában áll készen az egész ügy amenyiben sikerült a kolozsvári zenekonzervatoriummal megegyezésre jutni s így a fellálitandó zeneiskolánk azal olyan közös tantervvel dolgozna, hogy a magasabb nivóju zenei oktatást ohajtók innen kikerülve, minden zökkenés nélkül tudnák folytatni, illetve a művészi kiképzéssel befejezni tanulmányaikat.

Ugy volna tehát megszervezve, hogy a székelyudvarhelyi, mintegy fiókintézete lenne a kolozsvárnak.

Egyelőre a zongora, ének és vonóhangszerek oktatása kezdődne meg.

A havi tandíj a lehető legminimálisabban volna megállapítható (kb. 50 leu!), mert az intézet az állami középiskola (volt reál) helyiségében nyerne elhelyezést s így a tárgyi kiadások elesnének.

A tanítás délutánonként folyna, ami sem más nyilvános iskola tanulóit, sem pedig a háztartással rendszerint délelőtti órákban lefoglaltakat nem akadályozná.

Az iskola végleges megszervezése érdekében felhívjuk az érdekelteket, ez évi **junius elsejéig** *Bányai* János igazgatónál (reáliskola épületében) lehetőleg a déli órákban jelentkezzenek s ugyanekkor az eddigi tanulmányaik eredményét ismertető kottáikat is mutassák be.

Pásztorpárbaj Bibarczfalván

— Meghalt az egyik ellenfél. —

(Saj. tud.) Részeg fejjel sok biondságot elkövettek már az emberek. Hejh, mert gonosz ital a pálinka, minden rosznak, bajnak kuforrása...

Pünköszt első napján volt. Id. Tóth Ferenc pásztor kint legeltette Bibarcfalva község csordáját. Nemsokára oda érkezett *Veres* Gergely is a falu kecskecsordájával — meglehetősen bepálinkázva.

Az egyenlő rangu felek, kik már régebb idő óta ellenlábások, rövidesen összeszólalkoztak. Id. Tóth ugyanis észrevette, hogy a kecskepásztor *Veres* az egyik őrizetere bizott borju nyakáról a csengőt elcsente.

Ezért megszólította, de *Veres* bottal felelt. Mikor aztán a második ütés következett, id. Tóth az ellenfél botját a sajátjával kiütötte annak kezéből, amire dulakodás fejlődött ki közöttük.

Egymást a földre teperték, de végül *Veres* maradt alól. Id. Tóth aztán erő felindulásában a földön fekvő *Verest* annyira összetaposta, hogy a szerencsétlennek oldalbordája összetört és a tején is kisebb sérülést szenvedett.

A verekedés vége felé ifj. Tóth is oda érkezett és a feleket szétválasztotta. Azután testületileg elmentek a

közei patakhöz s a vértől megmosakodva, kollégiálisan kibékültek.

Természetesen a békét ismét csak »áldomás« követte. Mind a ketten kitekerték a kulacsok nyakát és egymást jószívvel kínálgtatva, nagyokat ittak mindnyájok egészségére.

Eközben megállapodtak abban is, hogy az egész verekedést titokban fogják tartani s otthon azt mondják, hogy *Veres* a fáról esett le és így kapta sérülését.

A pálinka elfogyott. *Veres* lefeküdt a fübe és este 9–10 óráig aludt. De már jóidejében elment az ifj. Tóth *Veres* családjához és hírül vitte, hogy a kecskepásztort milyen bal eset érte és jó lesz azonnal haza szállítani, mert járni sem tud a szegény.

A hazaszállítás meg is történt, de *Veres* másnap reggel súlyos sérülései miatt kisenvedett.

A székelyudvarhelyi kir. ügyészség részéről az eljárást nyomban megindították. Dr *Szabó* vizsgálóbíró, Dr *Voszka* ügyész, Dr *Comsa* és Dr *Böhm* főorvosok a helyszínére ki-szálltak s megállapították, hogy az ütlegelésből származott bordatörés miatt állott be a halál.

Id. Tóthot letartóztatták és a vizsgálat tovább foly.

A szellőhöz. Előadja: a Székely Dalegylet és az Egyházi Énekhar. 4. Szavalt: *Krasznay* Bandi tanuló. 5. Falu végén kurta kocma... Éneklí az egyesített dalkör. 6. »Falu végén kurta kocma.« Énekes szimű. Szinre alkalmazta: Dr *Hevesi* S. Személyek: *Panyó* Panni: *Forró* Gézané. Legények: *Benedek* Géza dr., *Bodrogi* Balázs, *Nagy* Lajos dr., *Szomesán* László. Cimbalmos: *Vákár* Vilmos. Egy leány: *Tamás* Irma. Inas: *Drágomán* Domokos. 7. »Mérgezési eset.« Tréfa. Előadják: *Vákár* Vilmos, *Szász* József, *Barabás* György, *Drágomán* Domokos és *Spanyár* Pál. Kezdeté este 8 órakor. A helyákról és je-

gyek váltásáról a kibocsátandó falragaszok tájékoztatják a közönséget. Jótékonycélu estélyről lévén szó, melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **Három év után** most jött először hír a „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjegyletéről”. A küldöttek közgyűlését 1921. június 11-én és 12-én fogják megtartani Budapesten. Ezt megelőzőleg a székelyudvarhelyi fiókpénztár is közgyűlést fog tartani, később meghatározandó időben és helyen, amelyre már most felhívjuk a tagok figyelmét.

— **A külföldről beutazók** tartózkodási engedélyt csakis a román konzulátus által meghatározott időre nyerhetnek. E határidő lejárt napján, mindenki köteles a határt átlépni.

— **A hadisegélyeket** — tekintettel arra, hogy a hadiállapot megszűnt — a miniszterium beszüntette. Sok szegény, munkaképtelen öreg könnyes szemmel veszi tudomásul ezt a hirt. Azért kellene az árva- és szeretetházakat minden egyes vármegyében sürgősen felállítani.

— **Ultrad már!**... Az emberek kezdenek a határon tulra is látni. A kivándorlókat szállító vonat — mint *Crăciun* rendőrprefektustól értesülünk — a határon minden baj nélkül áment. Azonban — mint jóleső örömmel vesszük a hirt — 15 család, akik elutazásukat bejelentették volt, az utazáshoz nem jelentkezett. Közben meggondolták a kimenetelt és szépen itthon maradtak. Tehát virrad már! A jobb meggyőződés kezd uralomra jutni. Ez a helyes.

— **Az erdő- és mezőrendőri kihágásokat** ezentul — a legújabb miniszteri rendelet szerint — nem a rendőrség, hanem a városi tanács intézi.

— **Halálozások.** *Corcan* Péter nyug. főszolgabíró, Udvarhelyvármegye főlevéltárnoka, életének 66-ik évében e hó 12-én elhalt Temesváron, hol 15-én általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra. — Özv. *Lántzky* Sándorné szül. *Hrobony* Gizella, életének 62-ik, özvegyiségének 16-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt Székelyudvarhelyt. Temetése e hó 19-én nagy részvéttel, az ev. luth. szertartás szerint, a székelyudvarhelyi ref. temetőben volt. Kiterjedt család és rokonság gyászolja a tekintélyes uriasszonyt.

— **A közlisztaság érdekében** Székelyudvarhely város államrendőrsége figyelmezteti a közönséget, különösen a vendéglősöket és kocsmaárokat, hogy az udvarokat, csatornákat és ürskéket sürgősen tisztíttassák ki s mézslével vonják be.

— **A szarvasmarhák kibitele** ügyében *Tanasescu* belügyi államtitkár és Dr *Miháli* Tivadar miniszter, az egységesítő bizottság elnökének sürgős előterjesztésére, a kormány a minisztertanács határozatából előterjesztést kért az export könnyű lebonyolításának módozatairól.

Téli-nyári állandó alkalmazásra egy jóra való embert szolgának azonnal felveszünk. Cím e lap kiadóhivatalában, Kossuth-utca 31. sz.

— **Rendőri hírek.** A székelyudvarhelyi államrendőrségnél Bándi Imre ékszerész bejelentette, hogy ismeretlen tettes 200—300 leu értékű fehérneműjét ellopta. — **Kosztia** Gergely korondi lakosnak 1 drb 4 éves, piros szőrű kancája és 1 drb 4 éves szürke szőrű herélt csikója elveszett. — **Czikmántori** János timársegédnek 1 duplafedelű aranyórát láncsal együtt 4000 leu értékben és 900 leu készpénzt a lakásából, az ablakon át ellopták. — **Spányár** Pál főgimn. tanár lakásán ismeretlen tettes betört a ház verendájára, ahol a vilánykörtéket lecsavarták s több férfi és női felöltőt, posztót és egyebeket, összeszedve, a Nagy-Küküllő partján levő kerítésen át ellopta. A rendőrség erélyesen nyomozást vezetett be, hogy a már nagyon elharapódzott tolvajlásokat megszüntesse.

— **A Royal mozgóba** vasárnap este 9 órai kezdettel egy óriási szenzációs attrakció 5 nagy felvonásba „**Femina**” a nőifenevad lesz bemutatva. Főszereplő: a **Maciste** filmekből **Almirante Mauzini**. Kérjük a n. é. közönség a 9 óra előtti megjelenésre, mivel pont 9 órakor megkezdődik az előadás.

— **Köszönet nyilatkoztatás.** Mindazon nemesszívű adakozók, kik szeretett férjem megoperálása alkalmával családomat szívesek voltak támogatni, valamint azon jó barát és ismerősöknek, kik elhalálása alkalmából szíves részvételükkel mély fájdalommat enyhítették, ezuton fogadják hálás köszönetemet. Cluj, 1921. május 21. Özv. Schlosser Vilmosné.

„DESINFORM”

fertőtlenítőszer a legtekélyesebb!

Van szerencsém az öröktető közönség szíves tudomására hozni, hogy a gőzmalom folyó hó 24-én, vagyis szerdán újból üzembe lesz és állandóan működni fog. Szívesen látunk mindenkit. Tisztelettel: **Fábián József**, gőzmalomtulajdonos.

Eladó üzlethelyiség teljes berendezéssel Alsóboldogfalva (Udvarhelyvárm) Értekezni lehet Frank Józsefnél Fátalván. Az üzlet utmentén van és igen jó forgalmu. 1—1

Bámulatos

jó sör érkezett a Pávelka-féle vendéglőbe Székelyudvarhelyt

- Naponta többször van friss csapolás. Nagyszabású hűtőszekrényekkel felszerelt.
- Kitűnő bor. Tekepálya.
- Pontos kiszolgálás. —: Ferentzy Ferenc tulajdonos.

MEGNYILT a

BARKÓCZY-féle KERTHELYISÉG.

Kitűnő sör és borok, jó házi ételek. Állandó zenekar. Pontos és szolid kiszolgálás. Vasár- és ünnepnapokon délután is elsőrendű cigányzene. A n. é. közönség szíves látogatását kéri **CSÉCSI NAGY JÓZSEF** vendéglős.

„PATYOLAT”

illatos bőr- és vászoncipő fehérítő a legjobb! Békeminőség! Vigyázzunk a névre!

BANCA CETATEA ODORHEI

főintézet BRASSÓ, BUKAREST.

Elfogad átutalásokat bárhova. Folyósít olcsó kölcsönöket, elfogad betéteket magas kamattal, mellett, finanszíroz kereskedelmi és ipari vállalatokat. Külföldi pénzeket bevált. Vidéki megbízható ügynököket jutalék mellett alkalmaz. Értekezhetni lehet a bankhelyiségben.

Galacból nagymennyiségű gyapjuszövetek érkeztek nagyválasztékban u. m.: 140 cm. széles 100, 150, 160 leutól feljebb. Jó nyári szövetek 28 leutól feljebb. Nagymennyiségű ág- és asztalneműek, zefírek, vásznak, kretonok, harisnyák, zsebkendők, cőrnák stb. Kitűnő minőségű fehér cipővásznak. Egyszeri vásárlással bárki meggyőződhetik árak olcsóságáról. **LÖBL R.** Székelyudvarhely, Bulev. Reg. Ferd. (Kossuth-u.) 25.

CSONTENYVET és BÖRENYVET

olcsó áron szállít a „MARASESTI” Societate Anonima Romana pentru Industree Chimice, Bucuresti, brassói gyára. „Hermes” hirdetés 10.850.

Kereskedők, Szövetkezetek, Fetelepek és Fogyasztók figyelmébe

ajánljuk, hogy nagybani üzletünket Odorhei (Székelyudvarhely) Bulev. Reg. Ferd. (Kossuth-utca) 56. sz. alatt megnyitottuk, ahol **vas, fűszer, gyarmat- és szövetárak**, kitűnő fajborok, továbbá gyermek- és férficipők a legolcsóbb napi árakon kaphatók. Tisztelettel: **BANCA CETATEA.**

„**OTTILIA**” mentholos sósborszesz minden eddigit felülmúl!

Présel, pányol s legszebben fest és tisztít

selyem, bársony, férfi és női ruhákat, végárukat, háztisztító posztókat

SUAAB ANDOR

első barcasági ruhafestő és vegytisztító gyára BRASSÓ.

Gyűjtőde:

Szentkóbits János utóda cég Székelyudvarhely, Batthyány-tér 4.

Az odorheui törvényszék. C. 535—1921.

Hirdetmény.

Az odorheui törvényszék közhirre teszi, hogy özv. Bálint Andrásné sz. Kacsó Viktoria alsósófalyi lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. §-a alapján előterjesztett kérelem folytán a román hadsereg által 1916 évi szept. hó 29-én tusként elvitt és az egyik bukaresti kórházban 1917. évi január hó 2. napján állítólag elhalt Bálint Sándor volt alsósófalyi lakos elhalálása iránt az eljárást a mai napon megindította és állítólag elhalt részére ügygondnokul Dr Vass Lajos ügyvéd, odorheui lakost rendelte ki.

Felhívja a tszék Bálint Sándort és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot a Bálint Sándor életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a Gazeta Oficialában történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó eltelté után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest megfogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi március 29-én Dr Glósz Miksa s. k. tszéki bíró.

A kiadmány hitelűl:

Florián Mária s. hiv. tisztviselő.

Butor nagyraktár!

Mindennemü butor a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig állandóan raktáron kapható: —: kicsinyben és nagyban!

BALÁZSKÁROLY

butorraktárában Bulev. Reg. Ferd. (Kossuth-u.) 27.

„Apolló” kékítővíz a háziasszonyok öröme!

Legszebb, legdivatosabb, legolcsóbb, mert a legjobb női, férfi és gyermekcipők Székelyudvarhelyt, Árpád-utca 7. sz. a. **UNGAR JÓZSEFNÉL** kaphatók. Vidéki megrendeléseket is pontosan teljesít.

Olcsó árak!

A bőrárak esőkenése folytán cipőárainkat lényegesen redukáltuk.

„**TURUL**”-cipőgyár R.T. Timisoara. Fiókraktár: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 9. sz.

Cenzurat: Cornel Sirca

Nyomtatta Ifj. Betegh és Z. Székely könyvnyomtató- és könyvkötő-intézete Székelyudvarhely